

Logopedie

Communicatiestoornissen

Na letsel in de rechter hersenhelft

Inleiding

In overleg met uw arts bent u doorverwezen naar een logopedist vanwege communicatiestoornissen na letsel in de rechter hersenhelft; oftewel rechterhemisfeer communicatiestoornissen.

Een logopedist houdt zich bezig met onderzoek, voorlichting en behandeling van stoornissen en beperkingen op het gebied van spraak, taal, communicatie, ademhaling, stemgebruik, gehoor, kauwen en slikken.

In deze folder kunnen u en de mensen om u heen lezen wat rechterhemisfeer communicatiestoornissen zijn en wat de logopedist voor u kan betekenen.

Wat zijn rechterhemisfeer communicatiestoornissen?

Rechterhemisfeer communicatiestoornissen worden veroorzaakt door een letsel in de rechterhersenhalve. Iemand met deze stoornissen lijkt niet taalgestoord, maar er kunnen verborgen communicatieproblemen aanwezig zijn. Zowel bij het begrijpen van taal als bij het spreken. Bijvoorbeeld:

- onvoldoende oogcontact maken;
- slechte luisterhouding;
- essentie van het gesprek niet begrijpen;
- niet tot de kern komen, teveel details vertellen;
- niet goed begrijpen van humor en grapjes maken op ongepaste momenten.

Rechterhemisfeer communicatiestoornissen worden vaak onderschat.

Wat zijn de oorzaken?

Rechterhemisfeer communicatiestoornissen kunnen ontstaan bij bepaalde hersenbeschadigingen, zoals een:

- cerebrovasculair accident (CVA of beroerte)
- hersentrauma (bijvoorbeeld door een ongeluk of na een hersenoperatie)
- hersentumor.

Wat zijn de symptomen?

Bij rechterhemisfeer communicatiestoornissen kunnen er problemen zijn met het begrijpen van de taal, met taalexpressie en/of het toepassen van de communicatieregels.

Bij begripsproblemen kan er sprake zijn van moeite met het:

- begrijpen van humor;
- organiseren van informatie op een betekenisvolle en efficiënte wijze;

- begrijpen van de betekenis van een verhaal, als die afgeleid moet worden uit de context;
- kunnen herkennen van de verhaallijn;
- begrijpen van opmerkingen die figuurlijk zijn bedoeld;
- integreren van details, het trekken van de juiste conclusies en het adequaat beoordelen van feiten en situaties;
- onderscheid kunnen maken tussen hoofd- en bijzaken.

Bij problemen in de taalexpressie kan er sprake zijn van:

- breedsprakigheid;
- moeite om tot de kern te komen;
- van onderwerp veranderen zonder reden;
- woordvindingsproblemen;
- een gestoorde verhaalstructuur;
- toevoegen van onnodige details;
- moeite met het uitdrukken van emoties.

Bij problemen met de communicatieregels kan gedacht worden aan moeite met:

- beurt nemen;
- rekening houden met de luisteraar;
- oogcontact maken;
- luistergerichtheid;
- adequaat beoordelen van de sfeer van een situatie.

Onderzoek door de logopedist

De logopedist zal tijdens haar onderzoek kijken naar de volgende functies:

- een gesprek voeren;
- woordvinding;
- benoemen en opnoemen;
- logisch redeneren;
- verhaalstructuur herkennen;
- samenvatten;
- spreekwoorden.

Bij het onderzoek richt de logopedist zich niet alleen op de stoornissen en beperkingen, maar ook op de mogelijkheden.

Na dit onderzoek heeft de logopedist een beeld van uw problemen. De logopedist bespreekt met u de mogelijkheden om de communicatie te verbeteren. De logopedist kan ook informatie en adviezen geven aan de mensen om u heen.

De logopedische therapie

U beslist samen met de logopediste waar u aan gaat werken. De behandeling kan individueel of in groepsverband plaatsvinden. Tijdens de behandeling werkt u aan uw specifieke problemen, bijvoorbeeld:

- Gestructureerd vertellen
- Oogcontact maken
- Niet voor uw beurt spreken
- De kern uit een verhaal halen
- Communicatieregels bespreken

De logopedist geeft zonnodig ook informatie en begeleiding aan partners en familieleden.

Wanneer blijkt dat een communicatiehulpmiddel zinvol is dan zal de logopedist u hierover adviseren en begeleiding bieden. Het resultaat van de therapie is afhankelijk van vele factoren en is daarom moeilijk voorspelbaar.

Adviezen voor gesprekspartners

Adviezen ter ondersteuning van het taalbegrip:

- maak zoveel mogelijk gebruik van concrete taal; om te voorkomen dat onduidelijkheid ontstaat door een andere interpretatie.
- spreek in korte zinnen met één boodschap tegelijk; dus vraag geen meerdere zaken achter elkaar
- stel zoveel mogelijk ja/nee vragen
- geef de tijd om de boodschap/ informatie te verwerken
- herhaal puntsgewijs wat jullie besproken hebben
- ondersteun het gesprek schriftelijk

Adviezen ter ondersteuning van de taalexpressie:

- stel vragen waarbij met één woord antwoord gegeven kan worden
- stel steeds vragen over het onderwerp waar jullie een gesprek over voeren en wissel dan niet van onderwerp
- bij afdwalen: leidt door vragen te stellen steeds terug naar het gespreksonderwerp
- bij breedsprakigheid: onderbreek met een korte vraag over het onderwerp
- herhaal steeds in een samenvatting waar jullie over gesproken hebben

Adviezen ter ondersteuning van de communicatieregels:

- ga niet samen in discussie
- zorg dat jullie tijdens het spreken oogcontact hebben
- wijs er voorzichtig op als hij/zij u niet uit laat praten, voor zijn beurt spreekt
- maak samen afspraken over wat acceptabel is en wanneer jij mag ingrijpen

Vragen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u ze stellen tijdens het eerstvolgende bezoek of contact opnemen met:

Logopedie

Locatie Venlo

routenummer 56

Medisch Centrum Wieënhof

De Wieënhof 1

5802 EZ Venray

Via de hoofdingang en dan de route volgen langs de binnentuin

☎ (077) 320 53 41

U kunt op de website www.viecuri.nl kijken voor meer informatie. Ook vindt u daar een routebeschrijving.

VieCuri Medisch Centrum

Locatie Venlo

Tegelseweg 210

5912 BL Venlo

☎ (077) 320 55 55

internet: www.viecuri.nl

Locatie Venray

Merseloseweg 130

5801 CE Venray

☎ (0478) 52 22 22